

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного
університету

від 24 квітня 2019 року
(протокол № 9)

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра

спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

**Бердянськ
2019 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

старший викладач, Швачко В.А.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету «18» квітня 2019 (протокол № 6)

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні аспекти інноваційної діяльності підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: передуює вивченню дисциплін «Підприємництво в сфері послуг», «Організація виробництва», «Стандартизація та сертифікація продукції, кваліметрія», «Стратегія і розвиток бізнесу», «Планування бізнесу», після вивчення дисциплін – «Вища математика», «Економіка підприємства», «Основи підприємництва», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Системи технологій промисловості», «Товарно-інноваційна політика підприємства», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Проектний аналіз».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності» є формування у студентів компетентностей щодо знань і навичок раціональної організації та економічного обґрунтування напрямків інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка і організація інноваційної діяльності» є: вивчення сутності інновацій та інноваційної діяльності, сучасних концепцій і тенденцій інноваційного розвитку; вивчення методичних підходів щодо формування інноваційної політики підприємства та управління інноваційною діяльністю, вироблення і закріплення навичок інноваційної діяльності та оцінювання ефективності інноваційних процесів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти набувають компетентностей:

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПРН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур Північного Приазов'я.

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4/120 (кредитів ECTS/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів.

Інновації як чинник економічного зростання. Інноваційна діяльність - невід'ємна складова виробничо-господарської діяльності підприємства. Сутність, об'єкти і суб'єкти інноваційної діяльності. Поняття «інновації», «нововведення», «новація». Класифікаційні ознаки та види інновацій. Поняття життєвого циклу інновацій. Етапи та стадії життєвого циклу інновацій. Види кривої життєвого циклу інновацій. Сутність, основні стадії та моделі інноваційного процесу.

Тема 2. Становлення та розвиток теорії інновацій.

Еволюція інноваційної теорії. Визначення інновацій за Й. Шумпетером. Інноваційні теорії економічного розвитку. Теорія «довгих хвиль» М. Кондратьєва. Роль інновацій в еволюції економічної системи.

Тема 3. Державне регулювання інноваційної діяльності.

Держава як головний суб'єкт інноваційної діяльності. Державна інноваційна політика: типи та види. Законодавча база, що регулює інноваційну діяльність в Україні. Система методів та інструментів (засобів) державного регулювання інноваційною діяльністю.

Зарубіжний та вітчизняний досвід підтримки інноваційної діяльності.

Тема 4. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності.

Інтелектуальна власність. Інтелектуальний продукт.

Правовий захист. Право власності. Правова охорона знаків для товарів і послуг.

Правова охорона винаходів (корисних моделей);

Авторське право. Суміжні права.

Тема 5. Інноваційна політика підприємства.

Сутність та завдання інноваційної політики підприємства. Втілення інноваційної політики у відповідних планах і програмах: стратегічних, тактичних та поточних. Принципи формування та складові інноваційної політики підприємства. Чинники впливу на формування інноваційної політики. Послідовність формування і реалізації інноваційної політики на підприємстві. Недоліки та переваги великих і малих підприємств щодо розробки і впровадження інноваційної політики.

Тема 6. Система управління інноваційними процесами та інноваційним розвитком підприємства.

Об'єктивна необхідність управління інноваціями на підприємстві. Особливості менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами інноваційної діяльності. Функції управління інноваційною діяльністю. Організація управління інноваційною діяльністю. Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій.

Основні критерії вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Роль організаційних структур в управлінні інноваційними процесами. Особливості організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Принципи та етапи процесу побудови організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Обґрунтування вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю на стадіях життєвого циклу інновацій.

Інноваційний потенціал підприємства як основа і результат його інноваційної політики. Структура інноваційного потенціалу підприємства. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства. Сутність та види інноваційних стратегій. Основні моделі вибору інноваційних стратегій.

Тема 7. Організаційні форми інноваційної діяльності.

Інноваційні підприємства. Поняття інноваційної інфраструктури та її складові. Розвиток інноваційної інфраструктури. Венчурне підприємство та його форми. Організаційні структури підтримки інноваційного підприємництва (бізнес-інкубатори). Організаційні форми інтеграції науки і виробництва (регіональні науково-технологічні центри, технопарки, технополіси). Міжфірмова науково-технічна кооперація в інноваційних процесах (галузеві міжфірмові дослідницькі інститути, науково-технічні альянси, консорціуми, спільні підприємства). Інноваційні підприємства Північного Приазов'я.

Тема 8. Особливості створення інновацій і формування попиту на них.

Умови виникнення попиту на інновації. Конкуренція та конкурентні переваги. Підприємницька діяльність як фундаментальна основа інноваційних процесів. Планування і організація створення нового товару. Етапи створення інноваційної продукції. Ринок науково-технічної продукції. Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього.

Тема 9. Інноваційний проект: обґрунтування і реалізація.

Поняття, основні етапи розробки і реалізації інноваційного проекту. Специфіка інноваційних проектів і програм в Україні та Північному Приазов'ї.

Процедура обґрунтування та оцінка здійсності інноваційного проекту.

Особливості управління персоналом в процесі реалізації інноваційного проекту.

Тема 10. Моніторинг інновацій.

Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Загальна схема моніторингу інновацій. Джерела інноваційних можливостей. Моніторинг інновацій і формування інноваційної політики.

Цілі та завдання інформаційного забезпечення інновацій. Першочергові завдання інформаційного забезпечення в Україні.

Тема 11. Фінансування інноваційних процесів.

Завдання системи фінансування інноваційною діяльністю. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності. Обґрунтування джерел фінансування і вибір інвестора. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом. Форми та особливості лізингового фінансування. Фінансування інноваційних проектів. Бізнес-план інноваційного проекту. Проблеми фінансування інноваційного розвитку України.

Тема 12. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства.

Техніка і технологія як складові техніко-технологічної бази підприємства. Типи технологій. Технологічний розрив. Технічний розвиток і показники технічного рівня підприємства. Форми технічного розвитку підприємства. Відтворення і вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства. Підтримання технічного рівня виробництва. Розроблення і впровадження нових технологічних процесів.

Тема 13. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності.

Сутність поняття «комерціалізація». Етап комерціалізації нововведень та його основні стадії (дослідження ринку, конструювання, ринкове планування, дослідне виробництво, ринкове випробування, масове виробництво). Форми, порядок комерціалізації інновацій. Сутність та види трансферу технологій. Сутність та види ліцензій. Методи визначення вартості ліцензій.

Тема 14. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства.

Принципи оцінювання і показники ефективності інноваційної діяльності. Види ефектів від інноваційної діяльності. Показники ефективності інноваційних проектів. Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження виробничих витрат. Оцінювання ефективності придбання і продажу ліцензій. Показники соціальної та екологічної ефективності.

3. Рекомендована література

1. Левченко Ю.Г. Економіка й організація інноваційної діяльності: [навч. посібник]. – К.: Кондор, 2018. – 448 с.

2. Формування державної політики в сфері інноваційної діяльності. - [навчальний посібник] / Бондар І. С., Горник В. Г., Горбань Ю.І. – К.: Ліра-К, 2017. – 280 с.

3. Йохна М.А., Стадник В.В. Інноваційний менеджмент. [навч. посібник]. – К.: Академвидав. 2016. – 464 с.

4. Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: [навчальний посібник] / І.А. Павленко І.А., Вид 4-те. – К.: КНЕУ, 2016, 244 с.

4. Методи навчання:

пояснення, лекція, бесіда, демонстрування, самостійне спостереження, практичні вправи, метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.

6. Система оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BС (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни